

Członkostwo w NATO a bezpieczeństwo Polski

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, 2020 r., dostępny w internecie: bbn.gov.pl [dostęp 19.11.2020 r.].
- Źródło: Rafał Zaniewski, *Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim*, dostępny w internecie: instytutwolnoscipol.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

- Źródło: Justyna Zając, *NATO w polityce bezpieczeństwa Polski*, [w:] *Dylematy polityki bezpieczeństwa Polski na początku drugiej dekady XXI w.*, Katowice 2014, s. 199.
- Źródło: Robert Kupiecki, *NATO w polskiej perspektywie 1989–2019*, Warszawa 2019, s. 214–215.
- Źródło: *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, 2014 r., dostępny w internecie: bbn.gov.pl [dostęp 17.11.2020 r.].
- Źródło: *Postrzeganie bezpieczeństwa państwa i stosunek do NATO*, „Komunikat z badań”, nr 28/2020, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 18.11.2020 r.].
- Źródło: *RAND Corporation: Jeśli Rosja zaatakuje kraje bałtyckie, to będzie miała przewagę nad NATO*, 8.03.2018 r., dostępny w internecie: zw.lt [dostęp 18.11.2020 r.].
- Źródło: *Czy USA stoczyłyby wojnę nuklearną, aby ratować państwa bałtyckie?*, 21.11.2019 r., dostępny w internecie: forsal.pl [dostęp 18.11.2020 r.].
- Źródło: *Zdolni do samodzielnej obrony*, 6.03.2016 r., dostępny w internecie: rp.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Członkostwo w NATO a bezpieczeństwo Polski

Źródło: domena publiczna.

W 2019 r. minęły dwie dekady polskiego członkostwa w Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego (NATO). To dobry moment, aby pokusić się o refleksję dotyczącą korzyści i kosztów związanych z udziałem Polski w tej formie militarno-politycznej współpracy międzynarodowej.

Głównym celem przystąpienia Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego, jak potocznie nazywa się Organizację Paktu Północnoatlantyckiego, była oczywiście chęć wzmocnienia polskiego bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej. Czy ten cel udało się osiągnąć? W jakim stopniu członkostwo Polski w NATO przyczynia się do poprawy naszego międzynarodowego bezpieczeństwa?

Twoje cele

- Wyjaśnisz znaczenie Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego i jej zmieniającą się rolę we współczesnym świecie.
- Ocenisz wpływ Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego na zachowanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa Polski.
- Porównasz potencjał obronny Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego z potencjałem jej otoczenia międzynarodowego.

Dla zainteresowanych

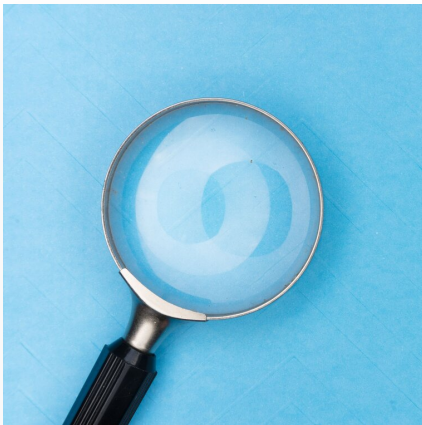
**NATO – cele
i działalność**

**Z historii: NATO i Układ
Warszawski – świat
dwubiegunowy**

**Międzynarodowe
systemy współpracy
i bezpieczeństwa.
Organizacja Paktu
Północnoatlantyckiego
(NATO)**

**Traktat
Północnoatlantycki –
analiza aktu prawnego**

Przeczytaj

Członkostwo w [Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego](#) zajmuje od początku lat 90. XX w. kluczowe miejsce w polskiej polityce zagranicznej. Starania o [akcesję](#) do sojuszu rozpoczęto niemal od razu po transformacji ustrojowej 1989 r. Dziesięć lat później, 12 marca 1999 r., wysiłki te zakończyły się sukcesem – Polska przystąpiła do NATO.

Flaga NATO

Źródło: domena publiczna.

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej

W [Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej](#), wydanej 15 lat później, zapisano:

“ *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*

NATO pozostanie najważniejszym sojuszem polityczno-wojskowym oraz gwarantem bezpieczeństwa Polski. Kluczową sprawą jest utrzymanie przez Sojusz Północnoatlantycki pełnego spektrum zdolności wojskowych i politycznych oraz solidarności sojuszniczej, gwarantujących realizację jego podstawowej misji – kolektywnej obrony, a także podejmowanie innych zadań wynikających z ewolucji jego otoczenia.

Źródło: *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, 2014 r., dostępny w internecie: bbn.gov.pl [dostęp 17.11.2020 r.].

Fragment ten doskonale ilustruje główną rolę, jaką Sojusz Północnoatlantycki odgrywał w polskiej polityce bezpieczeństwa od początku naszego udziału w tej organizacji.

Zatwierdzona przez Prezydenta RP 12 maja 2020 r. nowa Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, która zastąpiła tę z 2014 r., wydaje się w mniejszym stopniu opierać polskie bezpieczeństwo wyłącznie na naszym członkostwie w NATO, choć oczywiście jest w niej mowa o uwzględnianiu kontekstu obecności Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim. W najnowszej strategii dostrzeżono jednak potencjalne problemy, które mogą zaważyć na znaczeniu gwarancji bezpieczeństwa Polski, płynące z naszego członkostwa w Pakcie Północnoatlantyckim:

“ ***Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej***

Zauważalne jest również ryzyko osłabienia spójności stanowiska i działań państw członkowskich Sojuszu Północnoatlantyckiego (...), wskutek rosnących napięć wewnętrznych oraz w wyniku działań podmiotów zewnętrznych.

Źródło: *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, 2020 r., dostępny w internecie: bbn.gov.pl [dostęp 19.11.2020 r.].

W dalszym ciągu „Polska zabiega (...) o wzmacnianie zewnętrznych filarów bezpieczeństwa m.in. poprzez członkostwo w Sojuszu Północnoatlantyckim”¹, większą jednak niż poprzednio rolę przypisano członkostwu w Unii Europejskiej i polskiemu uczestnictwu we Wspólnej Polityce Bezpieczeństwa i Obrony, a także strategicznemu partnerstwu ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki oraz regionalnej współpracy na rzecz bezpieczeństwa. W związku z dostrzeżonym ryzykiem osłabienia spójności, a tym samym skuteczności Sojuszu Północnoatlantyckiego jako gwaranta polskiego bezpieczeństwa, twórcy tego dokumentu podkreślają, że jednym z najważniejszych zadań Polski w tym obszarze jest „wzmocnienie zdolności Sojuszu Północnoatlantyckiego (...) do zapewniania bezpieczeństwa Polski oraz całego obszaru euroatlantyckiego”¹, między innymi przez działanie „na rzecz wzmacniania więzi transatlantyckiej, spójności politycznej, solidarności, wiarygodności i skuteczności Sojuszu Północnoatlantyckiego”¹.

Uczestnicy szczytu NATO w Warszawie w 2016 r.

Źródło: Andrzej Hrechorowicz/Kancelaria Prezydenta RP, licencja: CC BY-SA 4.0.

Znaczenie NATO dla polskiego bezpieczeństwa w opinii publicystów i politologów

Dla pełniejszego spojrzenia na znaczenie członkostwa Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim w polskiej polityce bezpieczeństwa analizę oficjalnych rządowych dokumentów strategicznych warto również uzupełnić o stanowisko polskich publicystów i politologów.

Profesor Robert Kupiecki, polski politolog i zawodowy dyplomata, w latach 1999–2004 zastępca ambasadora RP przy NATO, a następnie dyrektor Departamentu Polityki Bezpieczeństwa MSZ, ambasador RP w Stanach Zjednoczonych oraz podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, przekonany jest o braku realnych alternatyw dla Sojuszu Północnoatlantyckiego jako gwaranta polskiego bezpieczeństwa:

Robert Kupiecki

NATO w polskiej perspektywie 1989–2019

Polska – wstępując do NATO 20 lat temu i dziś także – widzi w Sojuszu Północnoatlantyckim bezprecedensowy potencjał bezpieczeństwa, oparty na fundamencie transatlantyckiej współpracy. Powinien być on chroniony jako wspólny zasób strategiczny, tak przed jego zewnętrznymi wrogami, jak też wewnętrzną krótkowzrocznością. Ma ona obecnie różne odcienie:

amerykańskiej krytyki rzekomej ograniczonej użyteczności NATO dla USA, europejskiej dezynwoltury w sprawie właściwej wysokości i jakości świadczeń na wspólną obronę oraz narodowych partykularyzmów pozwalających korzystać z dobrodziejstw stabilności wytwarzanej przez organizację – bez dostatecznego wysiłku sojuszniczego z własnej strony. Rzecz przy tym nie leży w krytyce praktyk państw członkowskich, (...) lecz w realnej ocenie korzyści płynących z istnienia wspólnej struktury. W przypadku każdego z obecnych członków NATO bilans rachunków i kosztów jest dodatni, co w sposób szczególny premiuje państwa małe i średnie w świecie złożonych zagrożeń, turbulencji systemów politycznych i nawrotu ostrej fazy rywalizacji mocarstw. Żadna z alternatyw dla NATO, jaką mogłaby stanowić renacjonalizacja polityk bezpieczeństwa, skrajnie egoistyczna polityka USA, nowy regionalizm europejski, europejska obrona różnych prędkości (...) nie niesie nawet w zbliżonym stopniu długotrwałych korzyści bezpieczeństwa, jakie tworzy istnienie Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Źródło: Robert Kupiecki, *NATO w polskiej perspektywie 1989–2019*, Warszawa 2019, s. 214–215.

Justyna Zając, polska politolożka i profesorka nauk humanistycznych, specjalizująca się między innymi w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa Polski, zwraca uwagę na konieczność uwzględnienia obecnej sytuacji międzynarodowej i partykularnych interesów państw członkowskich NATO w ocenie gwarancji bezpieczeństwa płynących dla Polski z członkostwa w Pakcie Północnoatlantyckim:

((Justyna Zając

NATO w polityce bezpieczeństwa Polski

Sytuację Sojuszu i jego państw członkowskich należy postrzegać w perspektywie globalnej. Kilkuletnia operacja w Afganistanie znacznie NATO osłabiła, kraj wciąż pozostaje zdestabilizowany, co z dużym prawdopodobieństwem zwiększy problem [fundamentalizmu islamskiego](#), rozprzestrzeniającego się obecnie na Bliskim i Środkowym Wschodzie oraz w Afryce, a zjawisko to staje się coraz poważniejszym zagrożeniem dla bezpieczeństwa międzynarodowego.

Śródziemnomorskie państwa członkowskie NATO, takie jak Francja, Włochy czy Hiszpania, zdecydowanie mniej obawiają się ataku militarnego ze strony jakiegokolwiek państwa, aniżeli zagrożeń i wyzwań pozamilitarnych, takich jak fundamentalizmy religijne czy nielegalne migracje. W drugiej połowie września 2014 r. Francja i USA wspomagane przez państwa arabskie – Bahrajn, Arabię Saudyjską, Jordanię, Zjednoczone Emiraty Arabskie oraz Katar, rozpoczęły naloty na bojowników Państwa Islamskiego w Iraku i Syrii. Wskazuje to, że intensywność zagrożeń płynących z obszaru Bliskiego Wschodu i Afryki jest coraz większa. Obszarem potencjalnych napięć i konfliktów pozostaje również Azja. Antagonizujące się stosunki chińsko-japońskie, pozostająca w izolacji nieprzewidywalna Korea Północna, narastająca rywalizacja między państwami regionu o wyspy Paracelskie i wyspy Spratly oraz wciąż nierozwiązany konflikt indyjsko-pakistański mnoży współczesne zagrożenia i wyzwania dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Poważnym wyzwaniem dla pozycji międzynarodowej USA jest także rosnąca potęga Chin.

W tej sytuacji część państw Europy Zachodniej, w tym Francja i Niemcy, z całą pewnością nie są zainteresowane długotrwałą antagonizacją stosunków z Rosją i będą czyniły zabiegi, aby temu zapobiec. O ile zatem działania Polski na rzecz utrzymania spójności i efektywności Sojuszu Północnoatlantyckiego jako organizacji obronnej, z kluczową rolą [art. 5](#), są zabiegami zasadnymi, to jednak pytanie pozostaje, jak zbudować efektywny system bezpieczeństwa transatlantyckiego, w dłuższej perspektywie uwzględniając stosunki z Rosją.

Źródło: Justyna Zając, *NATO w polityce bezpieczeństwa Polski*, [w:] *Dylematy polityki bezpieczeństwa Polski na początku drugiej dekady XXI w.*, Katowice 2014, s. 199.

Autor licznych publikacji z dziedziny polityki bezpieczeństwa i obronności państwa, Rafał Zaniewski, ostrożnie podchodzi do natowskich gwarancji polskiego bezpieczeństwa:

Rafał Zaniewski

“ *Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim*

Od dwóch dekad nasze bezpieczeństwo łączymy przede wszystkim z obecnością w największym sojuszu polityczno-militarnym na świecie, podkreślając przy tym jego trwałość oraz wartości leżące u jego podstaw. Poważnie traktując swoje zobowiązania członkowskie, oczekujemy tego samo od innych. Wierzymy, że w razie zagrożenia nie zostaniemy sami – pomimo naszych tragicznych doświadczeń dotyczących przedwojennych aliansów.

Wiązanie własnego spokoju z sojuszem lub układem międzynarodowym to zawsze pewnego rodzaju ryzyko i niepewność. Bez wątpienia oznacza uzależnienie się od czynników zewnętrznych, niekontrolowanych przez polski rząd. W kraju nad Wisłą Sojusz Północnoatlantycki jest jednak przede wszystkim postrzegany jako strażnik naszej niepodległości, a ponad połowa Polaków uważa, że przynależność do paktu gwarantuje nam pokój i bezpieczeństwo.

Źródło: Rafał Zaniewski, *Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim*, dostępny w internecie: instytutwolnosci.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Sekretarz Obrony USA Mark T. Esper i Jens Stoltenberg, Sekretarz Generalny NATO od 2014 r., podczas posiedzenia Rady Północnoatlantyckiej w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli, 12 lutego 2020 r.

Źródło: U.S. Secretary of Defense, licencja: CC BY 2.0.

W ocenie Zaniewskiego interesy oraz różnice w postrzeganiu niebezpieczeństw i ich źródeł stanowią główne zagrożenie dla wiarygodności i jednomyslności państw Sojuszu w sytuacji zagrożenia:

((Rafał Zaniewski

Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim

Wojna na Ukrainie przyczyniła się do zmian nie tylko w samej organizacji, jaką jest NATO. Niektóre państwa zrozumiały w końcu, że stary niedźwiedź nie zasnął na wieki, a agresja – najpierw wobec Gruzji, a następnie wobec Ukrainy – to efekt odradzającej się [neoimperialnej polityki](#) rosyjskiej. (...)

Rozwój współpracy gospodarczej pomiędzy [Francją i Niemcami a Rosją] (...) swoim zasięgiem zaczął również obejmować kontrakty zbrojeniowe. Stanowiło to sytuację bez precedensu, ponieważ umożliwiało transfer nowoczesnych technologii z krajów będących członkami NATO do kraju, który w doktrynie wojennej określa Sojusz Północnoatlantycki swoim wrogiem. Najbardziej znanymi przykładami kooperacji tego typu był kontrakt na zakup przez Rosję dwóch nowoczesnych francuskich okrętów desantowych typu Mistral oraz umowa z niemieckim koncernem Rheinmetall na budowę centrum szkoleniowego wojsk lądowych sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej na poligonie w Mulino w pobliżu Niżnego Nowogrodu. Ostatecznie nie doszło do finalizacji żadnego z tych przedsięwzięć jedynie ze względu na zmianę sytuacji międzynarodowej spowodowaną konfliktem na Ukrainie. Niestety projekt [gazociągu Nord Stream 2](#) w dalszym ciągu jest realizowany.

Francja i Niemcy wraz z Polską są członkami UE i NATO, wspólnie tworzą także [Trójkąt Weimarski](#). Wartości i cele określone przez te organizacje niestety nie powstrzymały naszych sojuszników od podjęcia współpracy, która z punktu widzenia Polski była szkodliwa i mogła podnieść potencjał oraz zdolności rosyjskiej armii.

Prowadzi to do prostego wniosku, że wspólnota wartości wcale nie musi stanowić wystarczającego przeciwwskazania do współdziałania z państwem, które z naszej perspektywy może mieć wrogie zamiary.

Źródło: Rafał Zaniewski, *Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim*, dostępny w internecie: instytutwolnosci.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Autor uważa, że bez jedności i konsensusu trudno będzie oczekiwać szybkiej i zdecydowanej reakcji naszych transatlantyckich sojuszników w sytuacji zagrożenia polskiego bezpieczeństwa, dlatego doradza rozwijanie własnych zdolności obronnych Polski:

((Rafał Zaniewski

Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim

(...) musimy być (...) świadomi tego, że NATO nie jest ponadpaństwową organizacją międzynarodową, posiadającą własną armię gotową do użycia zawsze i wszędzie.

Sojusz to 29 suwerennych państw o różnym potencjale, posiadających własne interesy polityczne i gospodarcze, które w obliczu zagrożenia mogą zaważyć na podejmowanych przez nie decyzjach.

Pomimo wszystkich pozytywów, jakie niesie członkostwo Polski w NATO, nie możemy zapominać, że ani stan bezpieczeństwa, ani jedność wspólnoty euroatlantyckiej nie muszą trwać wiecznie. Dzisiaj, jeśli czujemy się pewnie pod parasolem ochronnym sojuszu, powinniśmy dołożyć wszelkich starań, aby rozwijać nasze zdolności obronne, zwłaszcza te, których nie posiadamy lub które posiadamy w ograniczonym zakresie. Dlaczego? Ponieważ bezpieczeństwo Polski w głównej mierze zależy tylko od nas, a sojusz, choćby nawet największy na świecie, nigdy nie da stuprocentowej pewności, że oczekiwana pomoc przyjdzie na czas.

Źródło: Rafał Zaniewski, *Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim*, dostępny w internecie: instytutwolnosci.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Z rozważań polskich politologów i publicystów wyłania się zatem konkluzja – członkostwo Polski w Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego pozostaje ważnym filarem bezpieczeństwa naszego państwa, a umacnianie Sojuszu od wewnątrz, dbałość o jego spójność są ważnym zadaniem dla polskich dyplomatów i polityków. Jednocześnie warto mieć świadomość, że pokładanie nadmiernego zaufania w skuteczność NATO może dla Polski okazać się zgubne, zważywszy zwłaszcza na nasze położenie geopolityczne, a przede wszystkim geograficzne, i przemiany zachodzące na międzynarodowej arenie politycznej.

Słownik

akcesja

jednostronne przystąpienie do wielostronnej, obowiązującej już od pewnego czasu inne państwa umowy międzynarodowej

fundamentalizm islamski

rygorystyczne przestrzeganie zasad i norm wyznaczonych przez islam, połączone często z narzucaniem tych zasad innym członkom społeczności niekoniecznie wyznającym tę religię

gazociąg Nord Stream

projekt infrastrukturalny dotyczący budowy gazociągu do przesyłu gazu ziemnego z zasobów w Rosji na wewnętrzny rynek gazu Unii Europejskiej (z pominięciem Polski)

Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego

(ang. North Atlantic Treaty Organization, NATO); organizacja międzynarodowa o charakterze polityczno-wojskowym, utworzona na podstawie traktatu północnoatlantyckiego zawartego 4 IV 1949 r. w Waszyngtonie

polityka (neo)imperialna

polityka państw o aspiracjach mocarstwowych, zmierzająca do rozszerzenia ich wpływów politycznych, militarnych, gospodarczych i kulturalnych na obszary do nich nienależące

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej

dokument wydawany na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, zawierający podstawowe interesy i cele państwa polskiego w zakresie bezpieczeństwa narodowego

Trójkąt Weimarski

forma współpracy międzynarodowej zapoczątkowana w 1991 r. w niemieckim Weimarze przez ministrów spraw zagranicznych trzech państw europejskich: Polski, Niemiec i Francji, której celem jest rozwój współpracy między tymi państwami oraz promocja odradzającej się Polski na arenie międzynarodowej

Schemat

Polecenie 1

Prześledź kolejne etapy rozwoju terytorialnego Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego i wykonaj ćwiczenia.

Kraj: Albania: 2009 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 210 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,47 % populacja: 2 821 977 personel wojskowy: 6,7 tys.

Wartość: 0

Kraj: Belgia: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 5,173 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,10 populacja: 11 720 716 personel wojskowy: 25,2 tys.

Wartość: 0

Kraj: Bułgaria: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 1,195 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,93 % populacja: 6 966 899 personel wojskowy: 25,6 tys.

Wartość: 0

Kraj: Kanada: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 22,150 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,45 % populacja: 37 694 085 personel wojskowy: 71 tys.

Wartość: 0

Kraj: Chorwacja: 2009 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 986 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,87 % populacja: 4 227 746 personel wojskowy: 15,2 tys.

Wartość: 0

Kraj: Czechy: 1999 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 3,038 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,43 % populacja: 10 702 498 personel wojskowy: 26,8 tys.

Wartość: 0

Kraj: Dania: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 4,718 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,47 % populacja: 5 869 410 personel wojskowy: 18,1 tys.

Wartość: 0

Kraj: Estonia: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 669 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,38 % populacja: 1 228 624 personel wojskowy: 6,6 tys.

Wartość: 0

Kraj: Francja: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 50,247 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,11 % populacja: 67 848 156 personel wojskowy: 208 tys.

szacowany arsenał jądrowy (liczba głowic jądrowych): 290

Wartość: 0

Kraj: Niemcy: 1955 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 56,074 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,57 % populacja: 80 159 662 personel wojskowy: 186,9 tys.

Wartość: 0

Kraj: Grecja: 1952 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 4,785 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,58 % populacja: 10 607 051 personel wojskowy: 107,6 tys.

Wartość: 0

Kraj: Węgry: 1999 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 1,829 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,33 % populacja: 9 771 827 personel wojskowy: 22,7 tys.

Wartość: 0

Kraj: Islandia: 1949 r. populacja: 350 734

Wartość: 0

Kraj: Włochy: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 24,853 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,43 % populacja: 62 402 659 personel wojskowy: 175,5 tys.

Wartość: 0

Kraj: Łotwa: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 722 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,32 % populacja: 1 881 232 personel wojskowy: 7 tys.

Wartość: 0

Kraj: Litwa: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 1,118 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,28 % populacja: 2 731 464 personel wojskowy: 16,3 tys.

Wartość: 0

Kraj: Luksemburg: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 422 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 0,64 % populacja: 628 381 personel wojskowy: 0,9 tys.

Wartość: 0

Kraj: Czarnogóra: 2017 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 97 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,91 % populacja: 609 859 personel wojskowy: 2,1 tys.

Wartość: 0

Kraj: Niderlandy: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 12,067 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,48 % populacja: 17 280 397 personel wojskowy: 40 tys.

Wartość: 0

Kraj: Norwegia: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 6,671 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,03 % populacja: 5 467 439 personel wojskowy: 20,8 tys.

Wartość: 0

Kraj: Polska: 1999 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 12,043 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,30 % populacja: 38 282 325 personel wojskowy: 120 tys.

Wartość: 0

Kraj: Portugalia: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 3,472 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,63 % populacja: 10 302 674 personel wojskowy: 28,7 tys.

Wartość: 0

Kraj: Rumunia: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 5,498 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,38 % populacja: 21 302 893

Wartość: 0

Kraj: Słowacja: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 1,753 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,86 % populacja: 5 440 602 personel wojskowy: 12,9 tys.

Wartość: 0

Kraj: Słowenia: 2004 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 584 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,20 % populacja: 2 102 678 personel wojskowy: 7 tys.

Wartość: 0

Kraj: Hiszpania: 1982 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 14,069 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,16 % populacja: 50 015 792 personel wojskowy: 122,5 tys.

Wartość: 0

Kraj: Turcja: 1952 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 13,303 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,91 % populacja: 82 017 514 personel wojskowy: 437,2 tys.

Wartość: 0

Kraj: Wielka Brytania: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 59,634 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 2,43 % populacja: 65 761 117 personel wojskowy: 156,2 tys. szacowany arsenał jądrowy (liczba głowic jądrowych): 200–215

Wartość: 0

Kraj: Stany Zjednoczone Ameryki: 1949 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 784,952 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 3,87 % populacja: 332 639 102 personel wojskowy: 1346 tys. szacowany arsenał jądrowy (liczba głowic jądrowych): 5,800–6,185

Wartość: 0

Kraj: Macedonia Północna: 2020 r. wydatki na obronność w mln \$ w 2020 r.: 151 wydatki na obronność jako odsetek PKB państwa: 1,27 % populacja: 2 125 971 personel wojskowy: 6,1 tys.

Wartość: 0

Oprac. na podst.: *Defence Expenditure of NATO Countries* (2013–2020), 21.10.2020, nato.int [dostęp: 18.11.2020]; *List of states with nuclear weapons*, en.wikipedia.org [dostęp: 18.11.2020]; *Member states of NATO*, en.wikipedia.org [dostęp: 18.11.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wybierz trzy państwa członkowskie NATO, których uczestnictwo w Sojuszu Północnoatlantyckim uważasz za najważniejsze dla polskiego bezpieczeństwa. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 2

Przeanalizuj rozszerzenia NATO, jakie dokonały się po przystąpieniu Polski do tej organizacji. Sformułuj argument i kontrargument do tezy „Rozszerzenia NATO w XXI w. przyczyniły się do wzmocnienia polskiego bezpieczeństwa”.

Ćwiczenie 3

Wskaż państwa członkowskie NATO, które przeznaczają największe środki na swoją obronność. Jak na tym tle prezentuje się ze swoimi wydatkami na obronność Polska?

Ćwiczenie 4

Sojusz Północnoatlantycki zaleca państwom członkowskim, by wydawały na obronę narodową co najmniej 2% swojego PKB. Wskaż państwa, którym udało się w 2020 r. osiągnąć ten cel. Czy Polska należy do tego grona?

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż państwa należące do Trójkąta Weimarskiego.

☐ Jordania

☐ Afganistan

☐ Polska

☐ Niemcy

☐ Arabia Saudyjska

☐ Francja

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z wykresem i wykonaj ćwiczenie.

Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO, czy też jest temu przeciwny(a)?

rok : II 2014

zdecydowanie_popieram : 28

raczej_popieram : 34

jest_mi_to_obojętne : 26

jestem_raczej_przeciwny(a) : 3

jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 1

trudno_powiedzieć/odmowa_odpowiedzi : 8

rok : IV 2014

zdecydowanie_popieram : 50

raczej_popieram : 31

jest_mi_to_obojętne : 10

jestem_raczej_przeciwny(a) : 3

jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 2

trudno_powiedzieć/odmowa_odpowiedzi : 4

rok : IX 2014

zdecydowanie_popieram : 45

raczej_popieram : 35

jest_mi_to_obojętne : 12

jestem_raczej_przeciwny(a) : 2

jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 1

trudno_powiedzieć/odmowa_odpowiedzi : 5

rok : VI 2016

zdecydowanie_popieram : 44

raczej_popieram : 35

jest_mi_to_obojętne : 11

jestem_raczej_przeciwny(a) : 3

jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 1

trudno_powiedzieć/odmowa_odpowiedzi : 6

rok : II 2017

zdecydowanie_popieram : 45

raczej_popieram : 37

jest_mi_to_obojętne : 10

jestem_raczej_przeciwny(a) : 2

jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 1

trudno_powiedzieć/odmowa_odpowiedzi : 7

trudno_powiedziec/odmowa_odpowiedzi : 0
rok : V 2018
zdecydowanie_popieram : 43
raczej_popieram : 36
jest_mi_to_obojetne : 14
jestem_raczej_przeciwny(a) : 2
jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 1
trudno_powiedziec/odmowa_odpowiedzi : 4
rok : II 2019
zdecydowanie_popieram : 44
raczej_popieram : 36
jest_mi_to_obojetne : 16
jestem_raczej_przeciwny(a) : 1
jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 0.5
trudno_powiedziec/odmowa_odpowiedzi : 3
rok : II 2020
zdecydowanie_popieram : 53
raczej_popieram : 30
jest_mi_to_obojetne : 9
jestem_raczej_przeciwny(a) : 1.8
jestem_zdecydowanie_przeciwny(a) : 0.6
trudno_powiedziec/odmowa_odpowiedzi : 5

Oprac. na podst.: *Postrzeganie bezpieczeństwa państwa i stosunek do NATO*, Komunikat z badań nr 28/2020, cbos.pl [dostęp: 18.11.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Przeanalizuj przytoczone dane statystyczne i rozstrzygnij, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe czy fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Zdecydowana większość respondentów popiera polską przynależność do Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.	☐	☐
W latach objętych badaniem poparcie dla członkostwa Polski w NATO systematycznie rosło.	☐	☐
W latach objętych badaniem ponad dwukrotnie spadł odsetek przeciwników polskiego członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.	☐	☐

Ćwiczenie 3

Zapoznaj się z tabelą i wykonaj ćwiczenie.

Czy osobiście popiera Pan(i) przynależność Polski do NATO, czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	procentowanie w kolumnach			
Zdecydowanie popieram	78	55	41	30
Raczej popieram	19	33	34	31
Jest mi to obojętne	2	6	16	19
Jestem (raczej lub zdecydowanie) przeciwny(a)	1	1	4	6

Trudno powiedzieć	1	4	6	14

Źródło: *Postrzeganie bezpieczeństwa państwa i stosunek do NATO*, „Komunikat z badań”, nr 28/2020, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Przeanalizuj przytoczone dane statystyczne i wskaż poprawny wniosek dotyczący zależności między poparciem polskiej przynależności do NATO a deklarowanym zainteresowaniem polityką.

- ☐ Im mniejsze zainteresowanie polityką deklarują respondenci, tym częściej wyrażają oni poparcie dla polskiego członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.
- ☐ Im większe zainteresowanie polityką deklarują respondenci, tym częściej wyrażają oni poparcie dla polskiego członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.
- ☐ Poziom zainteresowania polityką nie wpływa na poparcie dla polskiego członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.
- ☐ Im większe zainteresowanie polityką deklarują respondenci, tym rzadziej wyrażają oni poparcie dla polskiego członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim.

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z tabelą i wykonaj ćwiczenie.

Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO, czy temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)*	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
Zdecydowanie może być pewna	24	3	1	9	0
Raczej może być pewna	55	67	33	20	34
Raczej nie może być pewna	17	20	32	53	7
Zdecydowanie nie może być pewna	2	2	14	13	1

Trudno powiedzieć	3	8	21	5	58

* Połączono odpowiedzi „Jestem raczej przeciwny(a)” i „Jestem zdecydowanie przeciwny(a)”.

Źródło: *Postrzeganie bezpieczeństwa państwa i stosunek do NATO*, „Komunikat z badań”, nr 28/2020, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Przeanalizuj przytoczone dane statystyczne, i odwołując się do danych liczbowych, sformułuj argument i kontrargument do tezy: „Brak przekonania, że Polska może być pewna zaangażowania sojuszników z Paktu Północnoatlantyckiego w ewentualną obronę naszych granic nie przekłada się na poparcie naszego członkostwa w tej organizacji”.

Argument:

Kontrargument:

Zapoznaj się z tekstami źródłowymi i wykonaj ćwiczenie.

Tekst A

“ Czy USA stoczyłyby wojnę nuklearną, aby ratować państwa bałtyckie? ”

Z kilku raportów ponadpartyjnego ośrodka RAND Corporation wynika, że możliwość eskalacji nuklearnej w konflikcie pomiędzy państwami NATO a Rosją w regionie Morza Bałtyckiego jest większa niż można się spodziewać. Jaki jest najlepszy sposób na uniknięcie takiego scenariusza? Inwestowanie w konwencjonalne możliwości obronne Sojuszu.

Źródło: *Czy USA stoczyłyby wojnę nuklearną, aby ratować państwa bałtyckie?*, 21.11.2019 r., dostępny w internecie: forsal.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Tekst B

“ RAND Corporation: Jeśli Rosja zaatakuje kraje bałtyckie, to będzie miała przewagę nad NATO ”

Po aneksji Krymu i rozpoczęciu konfliktu na wschodzie Ukrainy Rosja nadal stanowi zagrożenie dla krajów bałtyckich. Dlatego w lipcu 2016 r. na szczycie NATO w Warszawie podjęto decyzję o wzmocnieniu wschodniej flanki NATO. Postanowiono, że na terenie Polski i trzech państw bałtyckich rozmieszczone zostaną cztery grupy batalionowe. Ich dowództwo będzie miało charakter dywizji, co oznacza, że każda z czterech grup batalionowych w razie potrzeby jest z góry przygotowana na przyjęcie większej liczby żołnierzy.

Źródło: RAND Corporation: *Jeśli Rosja zaatakuje kraje bałtyckie, to będzie miała przewagę nad NATO*, 8.03.2018 r., dostępny w internecie: [zw.lt](#) [dostęp 18.11.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy działania omówione w tekście B, o których zdecydowano na szczycie NATO w Warszawie, stanowią realizację propozycji RAND Corporation przedstawionej w tekście A. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Materiał źródłowy do ćwiczeń 6–8.

Piotr Bera, *Wojska USA w Polsce. Za i przeciw [SONDA]*, 16.01.2017, [gazetawroclawska.pl](#) [dostęp: 18.11.2020].

Plik o rozmiarze 101.16 KB w języku polskim

Ćwiczenie 6

Rozstrzygnij, czy przedstawione stanowiska dotyczące amerykańskiej obecności militarnej na terenie Polski są zgodne. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 7

Wskaż pozytywne konsekwencje amerykańskiej obecności wojskowej w Polsce, o których mowa w przytoczonym wywiadzie.

Ćwiczenie 8

Wskaż negatywne konsekwencje amerykańskiej obecności wojskowej w Polsce, o których mowa w przytoczonym wywiadzie.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“ *Zdolni do samodzielnej obrony* ”

Nadzieja, że jeśli my będziemy postępować szlachetnie, inni będą postępować tak samo, jest złudna. Polsce potrzebny jest realizm strategiczny w dziedzinie bezpieczeństwa, a to oznacza przede wszystkim kierowanie się własnymi interesami – zauważa były zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego [generał Leon Komornicki – dop. red.].

Strategiczne środowisko bezpieczeństwa międzynarodowego podlega dynamicznym zmianom. Słabną fundamenty gospodarcze bezpieczeństwa. Znaczenia nabierają zaś nowe wyzwania i zagrożenia – imperializm Rosji, globalny terroryzm, masowa migracja ludzi z Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu do Europy, zagrożenia cybernetyczne, wojny hybrydowe i asymetryzacja bezpieczeństwa nuklearnego.

Ponieważ ryzyka się nasilają, pojawia się naturalny odruch zamykania się przez poszczególne państwa NATO w skorupie własnych obaw. Widoczna jest tendencja do chowania „głowy w piasek”. Jednym z głównych problemów staje się zmniejszający się poziom zaufania między państwami i pojawiać się może zjawisko renacjonalizacji polityki bezpieczeństwa poszczególnych krajów. W tej sytuacji, aby skutecznie zapewnić sobie bezpieczeństwo, Polska musi oprzeć je na swojej wiarygodnej sile obronnej oraz na wspólnych interesach w ramach bezpieczeństwa sojuszniczego, wspólnotowego i partnerskiego. (...)

Naszą strategię opracowano na podstawie koncepcji strategicznej NATO. Taka kolejność okazała się z gruntu błędna. Sojusze postrzegano wedle wzorców Układu Warszawskiego, czyli uznano, że strategia

sojusznicza jest nadrzędna w stosunku do strategii narodowej. Tak było w Układzie Warszawskim, ale w NATO nadrzędne są strategie narodowe: jasno zdefiniowane interesy i cele oraz środki, jakie państwo przeznacza na ich osiągnięcie. Dopiero później ze zderzenia narodowych strategii wyłonić się powinna – w drodze negocjacji i przyjmowania w drodze consensusu – wspólna strategia sojusznicza.

Wnioski, z analizy charakteru współczesnego środowiska bezpieczeństwa i determinowanego przez niego charakteru nowego NATO, wskazują, że w polskiej strategii priorytetem muszą być narodowe zdolności do skutecznego, i w razie potrzeby, samodzielnego reagowania na mogące wystąpić nagle zagrożenia selektywne, stwarzające problemy decyzyjne dla Sojuszu, oraz podjęcia skutecznej obrony własnego terytorium w początkowej fazie wojny na dużą skalę w wypadku jej rozpoczęcia z zaskoczenia, do czasu przystąpienia do działań wojsk sojuszu. Zdolności sił zbrojnych RP – przeciwwzaskoczeniowe, winne być naszą specjalnością w ramach NATO, jako państwa granicznego. Osiągnięcie tych zdolności powinno być priorytetem transformacyjnym sił zbrojnych RP. (...)

Takie podejście nie oznacza marginalizowania znaczenia NATO, w tym jego siły i spójności. Oznacza tylko, że najważniejszym gwarantem bezpieczeństwa jest własny potencjał, mądrze dostosowany do potrzeb i możliwości.

Źródło: *Zdolni do samodzielnej obrony*, 6.03.2016 r., dostępny w internecie: rp.pl [dostęp 18.11.2020 r.].

Wyjaśnij, na czym polega zjawisko renacjonalizacji polityki bezpieczeństwa państw członkowskich NATO i z czego ono wynika.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Członkostwo w NATO a bezpieczeństwo Polski

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

11) przedstawia genezę, cele i najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ocenia wpływ tej organizacji na utrzymanie pokoju międzynarodowego i pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.

Zakres rozszerzony

XV. Polska polityka zagraniczna.

Uczeń:

5) wyjaśnia cele, instrumenty i treści kierunku euroatlantyckiego polskiej polityki zagranicznej, w tym relacje ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki;

7) przedstawia udział Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych misjach pokojowych i operacjach militarnych oraz polskie inicjatywy na rzecz międzynarodowego pokoju, demokracji oraz w zakresie pomocy humanitarnej i rozwojowej od lat 90. XX w.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego i jej zmieniającą się rolę we współczesnym świecie;
- ocenia wpływ Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego na zachowanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwo Polski;
- porównuje potencjał obronny Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego z potencjałem jej otoczenia międzynarodowego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Dyskusja wprowadzająca do zagadnień poruszanych w e-materiale. Uczniowie, korzystając z własnej wiedzy, odpowiadają na pytania zawarte we Wprowadzeniu.
2. Przedstawienie tematu „Członkostwo w NATO a bezpieczeństwo Polski” i celów zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują w zeszycie minimum pięć pytań do tekstu. Uwaga: każde z pytań musi rozpoczynać się od słowa „dlaczego”. Następnie spacerują po klasie i na umówiony sygnał szukają kogoś do pary, zadają i odpowiadają na pytania sformułowane podczas czytania tekstu. Po

zakończonym spacerze młodzież wykonuje wskazane ćwiczenia interaktywne w sekcji „Sprawdź się”.

2. Uczniowie zapoznają się z multimedium w sekcji „Schemat”. Wynotowują najistotniejsze informacje. Następnie wykonują polecenia i ćwiczenia dołączone do materiału.
3. Dyskusja na temat: „W jakim stopniu członkostwo Polski w NATO przyczynia się do poprawy naszego międzynarodowego bezpieczeństwa?”. Uczniowie przedstawiają swoje argumenty, kontrargumenty i opinie. Na zakończenie chętna/wybrana osoba dokonuje podsumowania.

Faza podsumowująca:

1. Chętnie/wybrane osoby dokonują podsumowania zajęć ze swojego punktu widzenia.
2. W ramach podsumowania uczniowie wykonują ćwiczenia wskazane przez nauczyciela.

Praca domowa:

1. Przygotuj kilka pytań dotyczących poruszanych na zajęciach zagadnień, których możesz się spodziewać na kartkówce.

Materiały pomocnicze:

- J. Bryła, Z. Czachór, W. Malendowski, *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, Wrocław 2016.
- *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, 2020 r., bbn.gov.pl .
- Robert Kupiecki, *NATO w polskiej perspektywie 1989–2019*, Warszawa 2019.
- Rafał Zaniewski, *Czy NATO nas obroni? 20 lat Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim*, instytutwolnosci.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Schemat” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.